

ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO 12/1999 vp

Valtioneuvoston selvitys komission ehdotuksesta entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian vakauttamis- ja assosiaatiosopimuksen neuvottelumandaatiksi

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 15 päivänä lokakuuta 1999 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen (ulkoasiainministeriön kirje 8.10.1999) komission ehdotuksesta entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian vakauttamis- ja assosiaatiosopimuksen neuvottelumandaatiksi (E 52/1999 vp) ulko-

asiainvaliokunnalle tiedoksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina
- linjanjohtaja Anneli Puura-Märkälä ja avustaja Esko Männistö, ulkoasiainministeriö.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Asiakirja sisältää komission ehdotuksen neuvotteluohjeiksi entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa tehtävää vakauttamis- ja assosiaatiosopimusta varten. Uusi sopimus korvaisi osapuolten välillä vuoden 1998 alusta voimassa olleen yhteistyösopimuksen ja siihen liittyvän yhteisön ja EU:n jäsenvaltioiden tekemän erillisen poliittista vuoropuhelua koskevan julistuksen.

Neuvoteltavan sopimuksen pääpiirteitä olisivat mm. poliittisen vuoropuhelun luominen ja Maailman kauppajärjestön WTO:n mukaisen vapaakauppa-alueen luominen enintään 10 vuoden kuluessa sopimuksen voimaantulosta. Lisäksi siihen sisältyisi määräyksiä Makedonian sitoutumisesta yhdenmukaistamaan lainsäädäntönsä yhteisön lainsäädännön kanssa (ensi vaiheessa

sisämarkkinoiden osalta) sekä määräyksiä yhteistyöstä eri aloilla, mukaan lukien oikeus- ja sisäasiat. Sopimukseen liittyviä kysymyksiä käsiteltäisiin yhteisissä elimissä, jotka kokoontuisivat sekä ministeri- että virkamiestasolla.

Vakauttamis- ja assosiaatiosopimukset ovat uudenlainen sopimustyyppi unionissa, mutta niillä on paljon yhtäläisyyksiä Keski-Euroopan maiden kanssa tehtyjen Eurooppa-sopimusten kanssa. Ne eivät kuitenkaan ole samalla lailla Euroopan unioniin liittymiseen valmentavia sopimuksia kuin Eurooppa-sopimukset.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa vakauttamis- ja assosiaatiosopimuksen neuvottelemista EU:n ja Makedonian (FYROM) välille. Neuvotteluohjeiden yksityiskohdista neuvotellaan neuvoston työryh-

mässä. Valtioneuvosto arvioi, että neuvotteluohjeiden käsittely kestää kuluvaan vuoteen loppuun saakka.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Neuvoteltava sopimus liittyy Euroopan unionin yleiseen pyrkimykseen edistää Länsi-Balkanin alueen vakautta. Pyrkimykset konkreettisempiin toimiin vakauden edistämiseksi tulivat esille erityisesti Kosovon kriisin aikana. Unionin neuvosto tukikin päätelmissään huhtikuussa 1999 pyrkimyksiä laajentaa sopimussuhteita Euroopan unionin ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian (FYROM) välillä.

Valiokunta kannattaa Euroopan unionin ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian välisen vakauttamis- ja assosiaatiosopimuksen tekemistä. Sopimus, joka on ensimmäinen laatuaan, on merkittävä, koska se luo alueen olosuhteet huomioon ottavat puitteet yhteistyön tiivistämiselle. Myönteistä valiokunnan mielestä on, että sopimuksen valmistelussa on edetty suhteellisen ripeästi. Valiokunta kannattaa vastaavien sopimusten tekemistä, olosuhteiden niin salliessa, myös muiden alueen maiden kanssa.

Unionin on Kosovon kriisin aikana ja sen jälkeen otannut itselleen merkittävän roolin koko

Kaakkois-Euroopan alueen vakauden lisäämisessä. Ehdotetun vakauttamis- ja assosiaatiosopimuksen tekeminen ja tuleva tiiviimpi yhteistyö Makedonian (FYROM) kanssa osoittaa unionin myös käytännössä kantavan vastuunsa alueen maiden tilanteen parantamisessa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että tuleva sopimus on alaltaan mahdollisimman kattava, jotta Makedonia (FYROM) kykenisi osaltaan sopimuksen mukaisen yhteistyön avulla kehittämään yhteiskuntansa eri osia tasapainoisesti. Valiokunnan mielestä on myös tärkeää, että kaavailujen mukaisesti Makedoniaa (FYROM) ja muita alueen maita kannustetaan lisäämään ja tiivistämään keskinäistä alueellista yhteistyötä.

Lausunto

Lausuntonaan ulkoasiainvaliokunta kunnioittavasti ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
vpj. Gunnar Jansson /r
jäs. Ulla Anttila /vihr
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Antti Kalliomäki /sd
Ilkka Kanerva /kok
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd

Juha Korkea-aho /kesk
Outi Ojala /vas
Kalevi Olin /sd
Sirpa Pietikäinen /kok
Mirja Ryyänen /kesk
Hannu Takkula /kesk
Martti Tiuri /kok
Ben Zyskowiec /kok.